Prima instanță: Judecătoria Chişinău (sediul Centru), judecător Alexei Maria

Dosarul nr. 2a-635/24
(2-23007890-02-2a-09022024)

D E C I Z I E

8 aprilie 2025 mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

Instanța compusă din:
Președintele completului Ruxanda Pulbere
Judecători Ala Malîi și Roman Pascari
Grefier Danu Blanovschi

Examinând în ședința de judecată publică cererea de apel declarată de Dulea Ion,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Scripnic Maria împotriva lui Dulea Ion cu privire la încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor,

împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 17 iulie 2023, prin care s-a admis cererea de chemare în judecată înaintată Scripnic Maria împotriva lui Dulea Ion cu privire la încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor,

a c o n s t a t a t:

Pretențiile reclamantului:

1. La 16 ianuarie 2023, reclamanta Scripnic Maria s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Dulea Ion cu privire la încasarea pensiei de întreținere a copilului minor în mărime de 3 000 lei lunar.
2. În motivarea cererii de chemare în judecată a indicat că s-a aflat în relații de concubinaj cu Dulea Ion și în urma relației respective, la ***** s-a născut copilul minor *****. Începând cu anul 2022, pârâtul ispășește pedeapsa penală în P*****
3. În prezent, între părți există relații tensionate, întrucât pârâtul nu contribuie la întreținerea și educația copilului minor. Reclamanta a susținut că suma de 3000 lei reprezintă minimul necesar lunar pentru acoperirea cheltuielilor legate de întreținerea copilului, inclusiv alimentație, îmbrăcăminte, medicamente și alte activități adecvate vârstei acestuia.
4. În temeiul celor expuse, Scripnic Maria a solicitat încasarea de la Dulea Ion în beneficul său a pensiei de întreţinere a copilului minor *****, născut la ***** în mărime de 3000 lei/lunar, din momentul adresării în instanţă şi până la atingerea majoratului copilului minor.

Poziția instanței de fond:

5. Prin hotărârea Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 17 iulie 2023 s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Scripnic Maria împotriva lui Dulea Ion cu privire la încasarea pensiei de întreținere a copilului minor și s-a încasat de la Dulea Ion în beneficiul Scripnic Mariei pensia de întreținere a copilului minor *****, născut la *****

în mărime de 3000 (trei mii) lei, încasarea pensiei de întreţinere a copilului minor *****, urmând a se efectua lunar, începând cu data depunerii cererii de chemare în judecată – 16 ianuarie 2023, până la atingerea majoratului copilului.

6. Totodată, s-a încasat de la Dulea Ion în beneficiul statului taxa de stat proporțională pretenției de încasare a pensiei de întreținere a copilului minor în mărime de 1 080 (una mie optzeci) lei.
7. Pentru a hotărî astfel, instanța de fond, reținând că nu se cunoaște dacă pârâtul este angajat în câmpul muncii, precum și ținând cont de nevoile medicale ale copilului și interesele copilului minor, a stabilit că există temei de încasare a pensiei în mărime fixă de 3000 lei/ lunar, care corespunde în mod real nevoilor și necesităților de întreținere la această vârstă a copilului.

Solicitarea apelantului:

8. Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, Dulea Ion a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 17 iulie 2023, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond în partea încasării pensiei de întreținere în mărime de 3000 lei/lunar pentru îngrijirea copilului minor, cu adoptarea în această parte a unei noi hotărâri, prin care să fie încasată din contul lui Dulea Ion pensia de întreținere a copilului minor în mărime de 720,95 lei/lunar, corespunzător și micșorarea cheltuielilor de judecată.

Argumentele părților:

9. În motivarea apelului, avocatul Proca Ion, în interesul lui Dulea Ion, a menționat că cuantumul pensiei de întreținere stabilit de instanță este exagerat şi nejustificat, aşa cum pârâtul nu deţine venituri care ar putea acoperi această sumă.
10. La fel, a remarcat că pentru stabilirea unei pensii maxime de 3000 de lei, ar fi necesar ca venitul lunar al pârâtului să fie echivalent cu suma de 12000 lei, astfel încât 3000 de lei să constituie 1/4 cotă-parte din venitul lunar, însă aşa cum pârâtul nu deţine aşa venituri, fapt confirmat prin certificatul de la locul de muncă, se poate deduce că suma stabilită este prea mare.
11. A mai indicat că reclamantul la moment are un loc de muncă stabil, este angajat în calitate de conducător auto în compania *****., iar conform actului de muncă primeşte salariu în sumă de 2883,81 lei.
12. Prin referință, intimata Scripnic Maria a solicitat respingerea cererii de apel și menținerea hotărârii instanței de fond, apreciind cererea de apel ca un abuz din partea tatălui biologic, care cunoaște necesitățile speciale ale copilului *****, prezentând risc sporit de *****.
13. Totodată, a indicat că certificatul salarial a fost prezentat după pronunțarea hotărârii și doar cu scopul micșorării cuantumului pensiei de întreținere.
14. În ședința instanței de apel, apelantul Dulea Ion și avocatul Proca Ion, legal citați despre locul, data și ora acesteia nu s-au prezentat, nu au comunicat motivele neprezentării și nu au solicitat examinarea apelului în lipsa lor. Instanța de apel, în temeiul art. 379 alin. (2) Cod de procedură civilă, a dispus examinarea apelului în lipsa părții apelante.
15. În ședința de judecată, intimata/reclamantă Scripnic Maria, a solicitat respingerea apelului ca neîntemeiat și menținerea hotărârii primei instanțe.

Aprecierea instanței de apel:

16. Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și a materialelor din dosar, Colegiul consideră apelul declarat drept neîntemeiat și care urmează a fi respins, din următoarele motive.
17. În conformitate cu art. 373 Cod de procedură civilă *”instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decît aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor cînd consimte şi cînd hotărîrea este atacată şi de alţi participanţi la proces”.*
18. Potrivit art. 385 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă *,,instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe”.*
19. În conformitate cu prevederile art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă *,,fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale*”.
20. Potrivit art. 121 Cod de procedură civilă *,,instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului”*, iar în temeiul art.122 alin.(1) Cod de procedură civilă *”circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante”.*
21. Conform art. 130 Cod de procedură civilă *,,instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea cauzei”.*
22. Astfel, prevederile legale enunţate în mod expres obligă instanţa de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.
23. Colegiul Civil reţine că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

24. Așadar, probatoriul administrat în speță atestă că Scripnic Maria și Dulea Ion sunt părinții copilului minor *****, născut la *****.
25. Invocând obligația tatălui biologic de a-și întreține fiul, precum și cheltuielile mari suportate pentru tratamentele copilului minor *****, Scripnic Maria a înaintat prezenta acțiune.
26. Între timp, începând cu 25 august 2023 Dulea Ion a fost încadrat în cîmpul muncii la *****., în funcția de ***** obținînd în luna septembrie un venit salarial în mărime de 2883,81 lei.
27. Verificând legalitatea hotărârii atacate prin prisma argumentelor invocate în apel, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ al Curții de Apel Centru constată că prima instanţă întemeiat a încasat de la Dulea Ion în beneficiul Scripnic Mariei pensia de întreţinere a copilului minor *****, născut ***** în mărime fixă de 3000 lei/lunar, din următoarele motive.
28. Conform art. 58 alin. (1) Codul familiei *„părinții au drepturi și obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sunt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat”.*
29. Tot aceste dispoziții se conțin și în art. 18 alin. (2) din Legea privind drepturile copilului nr. 338-XIII din 15 decembrie 1994, care prevede că *”ambii părinți, în egală măsură, sau persoanele subrogatorii legale poartă răspundere principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală şi socială a copilului, ţinând cont în primul rînd de interesele acestuia”.*
30. În condiţiile art. 74 din Codul familiei „*părinţii sînt obligaţi să-şi întreţină copiii minori şi copiii majori inapţi de muncă care necesită sprijin material. Modul de plată a pensiei de întreţinere se determină în baza unui contract încheiat între părinţi sau între părinţi şi copilul major inapt de muncă. Dacă lipseşte un atare contract şi părinţii nu participă la întreţinerea copiilor, pensia de întreţinere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinţi, a tutorelui copilului sau a autorităţii tutelare teritoriale”.*
31. Conform art. 75 alin. (1) și (2) Codul familiei „*pensia de întreţinere pentru copilul minor se încasează din salariul şi/sau din alte venituri ale părinţilor în mărime de 1/4 – pentru un copil, 1/3 – pentru 2 copii şi 1/2 – pentru 3 şi mai mulţi copii. Cuantumul cotelor stabilite la alin.(1) poate fi micşorat sau majorat de instanţa judecătorească, ţinîndu-se cont de starea materială şi familială a părinţilor, de alte circumstanţe importante”.*
32. În conformitate cu prevederile art. 76 din Codul familiei *„în cazurile cînd părintele care datorează întreţinere copilului său are un salariu şi/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primeşte salariu şi/sau alte venituri, total sau parţial, în natură, ori nu are un salariu şi/sau alte venituri, precum şi în alte cazuri cînd, din anumite motive, încasarea pensiei de întreţinere, sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanţial interesele uneia dintre părţi, instanţa judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreţinere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă şi sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri conform art. 75. Cuantumul sumei băneşti fixe încasate în conformitate cu alin. (1) se determină de instanţa judecătorească, ţinîndu-se cont de starea materială şi familială a părţilor, de alte circumstanţe importante şi păstrîndu-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului”.*

33. Colegiul civil subliniază că conform principiilor fundamentale ale dreptului familiei, interesul superior al copilului prevalează în toate deciziile privind întreținerea acestuia. Copilul este într-o perioadă de dezvoltare fizică, intelectuală și emoțională, iar întreținerea financiară asigură satisfacerea nevoilor esențiale: alimentație, educație, sănătate, îmbrăcăminte, locuință și alte necesități specifice vârstei.
34. În același timp, normele legale menționate supra indică expres obligația părinților de a contribui la întreținerea copilului până la atingerea majoratului. Achitarea pensiei pentru copil până la atingerea majoratului este o obligație fundamentală a părinților, bazată pe necesitatea asigurării dezvoltării sănătoase și echilibrate a copilului. Este atât o datorie legală, cât și morală, care contribuie la pregătirea copilului pentru viața adultă, protejându-l de vulnerabilități și lipsuri materiale.
35. Reieșind din prevederile legale enunțate, se reține că Codul familiei permite stabilirea pensiei de întreținere în sumă bănească fixă atunci când părintele care datorează întreținere are venituri neregulate sau când încasarea pensiei de întreținere sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri lezează substanțial interesele uneia dintre părți.
36. Totodată, la încasarea pensiei de întreţinere într-o sumă bănească fixă urmează să se ţină cont de starea materială şi familială a părţilor şi de alte circumstanţe importante, precum și de faptul că părinţii au drepturi şi obligaţii egale faţă de copii, indiferent de faptul dacă copiii sînt născuţi în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinţii sau separat.
37. Starea materială reprezintă situaţia socio-economică a persoanei (părinte), determinantă pentru întreţinerea unei vieţi decente pasibile stabilirii în rezultatul identificării tuturor bunurilor imobile şi mobile deţinute în proprietate, a veniturilor obţinute din activităţi generatoare de profit, precum şi a factorilor ce influenţează nemijlocit aspectul economic al persoanei (ex.: capacitatea de muncă, studiile etc.).
38. Starea familială defineşte conjunctura şi relaţiile persoanei (părintelui) în interiorul comunităţii umane în care coabitează, întemeiate prin căsătorie sau izvorâtă din rudenie. Cu titlu exemplificativ, remarcăm următoarele aspecte intrinseci, care influenţează per ansamblu starea familiei, a cărei listă nu este una exhaustivă, şi anume, numărul copiilor şi persoanelor aflate la întreţinere.
39. Sintagma alte circumstanţe importante, lasă o marjă de apreciere instanţei de judecată, din perspectiva unor factori care nu se încadrează în condiţiile reliefate supra (ex.: chestiuni de ordin medical).
40. Astfel, Colegiul menționează că prima instanță corect a conchis necesitatea încasării pensiei de întreținere în fumă fixă, într-un cuantum de 3000 lei, care este o sumă rațională și proporțională cheltuielilor pentru întreținerea unui copil minor, reieșind din informația plasată de Biroul Național de Statistică al R. Moldova și ținând cont de necesitățile reale de întreținere a unui copil.
41. Or, părinții sunt obligați să creeze copilului condiții adecvate pentru creșterea și dezvoltarea acestuia, atât fizică cât și psihologică, astfel încât suma dispusă spre încasare de către instanţă, să acopere necesitățile specifice vârstei copilului, iar aceasta reclamă costuri ce depășesc simpla întreținere.
42. Apelantul și-a exprimat dezacordul cu soluția instanței de fond, menționând că pensia de întreținere urma a fi încasată în sumă de 720,95 lei/lunar, ceea ce ar constitui ¼ din salariul său ridicat de la *****., unde activează în calitate de șofer.

43. Aici Colegiul civil remarcă că solicitarea apelantului nu poate fi aplicabilă speței, or ținând cont de interesele superioare ale copilului și de dreptul acestuia la un nivel de viață suficient pentru dezvoltarea sa fizică, mintală, spirituală, morală și socială, suma indicată de apelant este una insuficientă, or, părinților le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.
44. Mai mult, suma propusă de apelant, 720,95 lei/lunar nici nu poate fi raportată la jumătate din valoarea minimului de existență pentru anul 2023 în orașe mari, care conform informației eliberată de către Biroul Național de Statistică, pentru anul 2023 a constituit suma de 2736,10 lei, iar aceasta reflectă minimul de existență, cheltuielile reale de întreținere a unui copil fiind mult mai mari.
45. Colegiul civil subliniază că întreținerea minorului de către părinții săi are un obiect complex, presupunând acoperirea tuturor cheltuielilor pe care le implică realizarea dreptului copilului de a beneficia de un nivel de trai care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală sau socială. Corelativ acestui drept al copilului, părinților, le revine responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților, cele mai bune condiții de viață necesare creșterii și dezvoltării copiilor. În consecință, obligația de întreținere a copilului minor de către părinți are ca finalitate asigurarea mijloacelor materiale necesare acoperirii cheltuielilor legate de hrană, îmbrăcăminte, locuință, îngrijirea sănătății, satisfacerea nevoilor social culturale ale copilului, precum și a oricăror alte cheltuieli pe care le reclamă creșterea, educația, învățătura și pregătirea profesională a acestuia.
46. Totodată, Colegiul civil indică că, în general, întinderea întreținerii copilului minor se stabilește în funcție de starea de nevoie a acestuia, în raport cu posibilitățile de plată ale părintelui care datorează întreținerea, analizate în funcție de câștigul acestuia din muncă și alte venituri.
47. Prin urmare, dat fiind că părintele are îndatorirea să contribuie la întreținerea copilului său, apelantul are obligația să desfășoare activitatea de muncă întru a-i asigura copilului un nivel de trai adecvat și suficient pentru dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală și socială.
48. În acest context, se reține că apelantul nu a probat că îi este contraindicată activitatea de muncă. Corespunzător, acesta este obligat să întreprindă toate acțiunile necesare în vederea îndeplinirii obligațiilor sale părintești, reieșind din necesitățile minorului.
49. În această ordine de idei, Colegiul civil ține să menționeze că părinții sunt obligați să creeze copilului condiții adecvate pentru creșterea și dezvoltarea acestuia, atât fizică cât și psihologică, astfel încât întreținerea nu urmează a fi acordată doar la nivelul minimului de existență.
50. În conformitate cu art. 98 alin. (1) din Codul de procedură civilă *„cheltuielile aferente judecării pricinii, suportate de instanța judecătorească, precum și taxa de stat, de a căror plată reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pârât proporțional părții admise din acțiune, dacă pârâtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată”.*
51. Potrivit art. 87 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă *„valoarea acțiunii se determină din suma totală a obligațiilor de plată pe un an - în acțiunile pentru plata pensiei de întreținere”.*

52. În temeiul acestor norme, instanța de fond în mod temeinic a încasat din contul lui Dulea Ion în folosul statului taxa de stat în mărime de 1080 lei, de care este scutită reclamanta prin efectul Legii.
53. Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, hotărârea primei instanțe este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de către apelant sunt neîntemeiate, Colegiul civil ajunge la concluzia de a respinge apelul și de a menține hotărârea primei instanțe.
54. În conformitate cu prevederile art.385 lit. a), art.390 Cod de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e :

Se respinge cererea de apel declarată de Dulea Ion.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 17 iulie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Scripnic Maria împotriva lui Dulea Ion cu privire la încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni din data comunicării deciziei integrale.

Președintele completului Ruxanda Pulbere

Judecători Ala Malîi

Roman Pascari